

Kad darbs ir aicinājums...

Atzīmējot Latvijas bāriņtiesu izveidošanas 20 gadu jubileju, 14.oktobrī, Rīgā, kultūras pilī „Ziemeļblāzma” notika svinīgs sarīkojums, kurā sumināja bāriņtiesu darbiniekus, kas ar godprātīgu un nesavtīgu darbu nodrošina bāriņtiesu darbību ikdienā, kā arī godināja tos, kuri piedalījušies bāriņtiesu sistēmas izveidošanā un turpina to darīt arī šobrīd.

Pasākuma laikā par ilggadīgu, pašaizliedzīgu un nesavtīgu darbu bāriņtiesā ar Labklājības ministrijas valsts sekretāra atzinības rakstu tika apbalvota arī Vārkavas novada bāriņtiesas priekšsēdētāja Iveta Stivriška.

Svinīgajā pasākumā piedalījās un svētku dalībniekus uzrunāja labklājības ministrs Jānis Reirs, Labklājības ministrijas valsts sekretārs Ingus Alliks, tiesībsargs Juris Jansons, Ministra prezidenta padomniece Lelde Līce – Līcīte, kā arī Tieslietu ministrijas, Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas, Latvijas Pašvaldību savienības un citu valsts, pašvaldību institūciju un biedrību pārstāvji, uzsverot bāriņtiesu darba nozīmīgumu, nodrošinot bērnu un citu rīcības nespējīgo personu personisko un mantisko interešu aizsardzību, tostarp paužot visdziļāko pateicību un cieņu par padarīto, bieži vien emocionāli grūto, bet visai sabiedrībai nepieciešamo darbu.

Šobrīd Vārkavas novadā bāriņtiesas sastāvu veido bāriņtiesas priekšsēdētāja Iveta Stivriška un četras bāriņtiesas locekles: Anita Lazdāne, Inga Some Zīnaīda Maskalāne un Mairita Stulpiņa.

Likuma izpratnē bāriņtiesa prioritāri nodrošina bērna vai aizgādībā esošo personu tiesību aizsardzību, ievērojot normatīvos aktus un publiskos tiesību principus.

Bāriņtiesa Civillikumā noteiktajos gadījumos sniedz palīdzību mantojuma lietu kārtošānā, gādā par mantojuma apsardzību, bāriņtiesas priekšsēdētāja izdara notariālos apliecinājumus novada iedzīvotājiem: apliecina darījumus, vienošanās, ieraksta testamentu

grāmatā testamentus, apliecina pilnvaras, paraksta īstumus, dokumentu norakstus, kopijas, izsniedz paziņojumus, apliecina nostiprinājuma lūgumus zemesgrāmatai.

Kāda ir jūsu ikdiena un darba pienākumi?

Iveta: Es kā bāriņtiesas priekšsēdētāja strādāju uz pilnu slodzi. Bāriņtiesas locekļi praktiski piedalās bāriņtiesas sēdēs, dažreiz dodas arī dzīves apstākļu pārbaudē. Sadarbojamies ar veselības, medicīnas, izglītības iestādēm, policiju, probācijas dienestu citām valsts iestādēm un citām bāriņtiesām, kā arī sociālās rehabilitācijas institūcijām. Ļoti bieži ir situācijas, ka vienas lietas izskatīšanā ir iesaistītas vairāku pašvaldību bāriņtiesas, jo bērnu vecākiem ir dažādas deklarētās dzīvesvietas. Pienākumi: jāvada bāriņtiesas darbs, jāpārvalda bāriņtiesas budžets, jānosaka un jāvada bāriņtiesas sēdes, jāpiedalās tiesu sēdēs, jāpārstāv bērna vai personas ar ierobežotu rīcībspēju intereses, jāraksta lēmumi, jāveic saņemtā un nosūtāmā korespondence, notariālās darbības, arhīvs.

Ar kādiem jautājumiem pēdējā gada laikā pie jums ir vērsušies novada iedzīvotāji?

Iveta: Pie mums ar jautājumiem un pēc palīdzības vēršas gan bērnu vecāki, gan aizbildņi, gan citas personas, mēs viņiem sniedzam informāciju, palīdzam risināt dažādas situācijas. Mēs sniedzam arī informāciju sociālajam dienestam par ģimenēm, kur netiek pietiekami nodrošināti bērna attīstībai un audzināšanai nepieciešamie apstākļi. Vārkavas novadā 2015.gadā tādas bija 3 ģimenes (6 bērni), 2014. gadā 3 ģimenes (4 bērni), 2013. gadā 3 ģimenes (7 bērni). Mēs sniedzam informāciju Sociālajam dienestam un tad viņi veic darbu ar ģimenēm. Kā arī

vecākiem tiek uzdoti uzdevumi sadarbībā ar Sociālo dienestu noteiktā termiņā novērst bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus un tad tiek lemts par pārtraukto aizgādības tiesību atjaunošanu vai neatjaunošanu vecākam vai prasības iesniegšanu tiesā. Ja vecāki vēlas atgūt bērnu aprūpes tiesības, tad parasti šie dzīves apstākļi tiek uzlaboti.

Foto: Agnese Kūliņa-Priede

Kā ir ar adopcijas lietām novadā?

Iveta: Pērnajā gadā tika adoptēti divi mūsu novada bērni. Novadā mums ir viena audžu ģimene. Šobrīd, lai kļūtu par audžu ģimeni, visiem ģimenes locekļiem ir jāiziet speciāli kursi, bāriņtiesai jāpieņem lēmumi. Kad rodas vajadzība novada bērnus ievietot audžu ģimenēs tas ir izaicinājums, jo Latvijā audžuģimenes nav pietiekamā daudzumā. Katra ģimene skatās arī bērna vecumu, dzimumu. Ir ģimenes, kas vairāk vēlas zīdaiņus – citi pirmskolas vecuma bērnus. Sarežģītāk ir ar pusaudžu, bērnu ar veselības traucējumiem ievietošanu audžuģimenēs. Ir gadījumi, ka audžuģimene var uzņemt tikai divus bērnus uzreiz ģimenē, bet ir trīs brāļi, māšas. Bāriņtiesai nākas pieņemt lēmumu par brāļu, māsu šķiršanu un ievietošanu atsevišķās audžuģimenēs.

Anita: Viss tiek darīts ar domu, lai bērniem būtu labi, lai viņi tiktu ievietoti atbilstošākajās ģimenēs. Darbā ir jābūt profesionālim.

Iveta: Ejot uz darbu, nav zināms, kas pa dienu notiks, kur būs jābrauc, kas jādara. Ir situācijas, kad citiem ir svētki vai brīvdienas, bet tad atskan zvans, un ir jābrauc risināt problēmas. Atvaļinājuma laikā, brīvdienās un it sevišķi svētku laikā gadās neatliekamie darbi, kad jāmeklē audžuģimenes bērniem, jābrauc uz ģimeni, kad mājās vai pats esi viesībās, vienos naktī jārunā ar policiju, kur likt bērnus, kad mājās ir ģimenes skandāls un vecāki atrodas alkohola reibumā.

Inga: Tā jau sanāk, kad parasti citiem ir svētki, mums ir jāstrādā. Kad es krīzes centrā strādāju, mums bija gadījums, ka ģimenes skandāls izcēlās pēc kapusvētkiem, vai arī bieži citu svētku laikā, arī Ziemassvētkos.

Iveta: Strādāju bāriņtiesā jau 20 gadus. No sākuma man šī bija ļoti nezināma joma, apmeklēju kursus. Es darbu bāriņtiesā neuztveru kā negatīvu, es drīzāk uztveru to kā pozitīvu, jo tā ir iespēja palīdzēt.

Anita: Protams, ir arī smagi un rūgti brīži. Cilvēkiem ir radikāli atšķirīgs viedoklis par bāriņtiesu. Daudzi ir negatīvi noskaņoti, bet mēs īstenībā darām labus darbus.

Kas jūsu darbā ir visgrūtākais?

Iveta: Visgrūtākais šai darbā ir bērnu izņemšana no ģimenēm, ko bieži vien pavada arī sabiedrības neizpratne. Tas ir ļoti smagi, pēc tam ir ļoti grūti pašam *ieiet savās sliedēs*. Šajos gadījumos obligāti piesaistām policiju. Pa šiem gadiem ir bijusi dažāda pieredze – ir uzbrukuši, draudējuši. Ir arī vecāki, kuriem ir vienalga – tu paņem bērnu, bet vecāki ir piedzērušies un nekādi nereaģē.

Anita: Tas jau parasti notiek tādās krīzes situācijās, kad bērns vairs nevar tur atrasties, apstākļi

apdraud viņa veselību un dzīvību.

Tie, kas ir bērnam apkārt šajā brīdī, protams, nav ne pozitīvi noskaņoti, ne labā garastāvoklī. Tādēļ šis ir tāds nepatīkams process, ko pavada saasinātas emocijas. Cilvēki bieži vien daudz ko nesaprot un viņiem ir jāskaidro.

Mums ir jāprot parādīt gaišāko ceļu kā tikt no purva laukā. Grūti ir arī sēdēs pieņemt lēmumus, jo situācijas ir tik dažādas. Mēs nevaram ņemt vērā tikai cilvēku vārdus, mums ir jāņem vērā arī veikto pārbaužu protokoli un citi dokumenti.

Zinaīda: Vissarežģītākais ir pārliecināt, tu vari stāstīt un stāstīt, bet cilvēks nesaprot. Grūti ir arī ar agresīvajiem, kad cenšamies runāt, citreiz sataisa histērijas lēkmes, aizcērt durvis. Tad tev ir jādomā, ko viņš tur pagalmā domā un dara...

Anita: Vēlētots teikt, lai novada iedzīvotāji nebaidās veidot audžu ģimenes. Tas ir pozitīvi, ka var kādam dot mājas. Tas būtu ļoti skaisti.

Iveta: Runājot par ārpus ģimenes aprūpi, šobrīd novadā 16 bērni ir ārpus ģimenes aprūpē. No kuriem 10 ir aizbildniecībā, 5 – audžuģimenēs, 1 – institūcijā. Šobrīd ir tendence samazināties aizgādības pārtraukšanas lēmumiem. To var skaidrot ar to, ka labi strādā sociālais dienests. Samazinās aizbildņu skaits, palielinās bērnu skaits audžu ģimenēs. Šobrīd visā Latvijā ir 585 audžu ģimenes. Šos procesus ļoti ietekmē sociālekonomiskie apstākļi Latvijā un novadā.

Foto: Agnese Kūliņa-Prīde

Kādam cilvēkam ir jābūt, lai viņš varētu veikt šo darbu?

Iveta: Cilvēkam ir jāpiemīt spējai izprast, uzklaustīt, intuitīvi sajūst, izslēgt naidu, saprasties ar cilvēkiem. Ir jābūt atbildīgam profesionālim. Jāspēj ātri mobilizēties un saskatīt risinājumus dažādās situācijās.

Anita: Darbs ir kā aicinājums, ne visi šādu darbu var veikt. Veicot darbu, jābūt pacietīgam, iejūtīgam un saprotošam.

Zinaīda: Kad es laukos sniedzu medicīnas pakalpojumus, teicu, ka tas ir mans hobijs.

Šeit ir līdzīgi, darbs ir kā sirdslieta.

Inga: Piekrītu kolēģu teiktajam, strādājošajam bāriņtiesā jābūt erudītam, daudzpusīgam un empātiskam.

Parunāsim par pozitīvām lietām...

Anita: Neskatoties uz negatīvo pusi, darbs dod arī daudz pozitīvu mirkļu. Dažreiz, kad dodos uz mājām domāju, cik labi, ka kāda lieta ir atrisinājusies, ka bērni ir kļuvuši priecīgāki. Ir patīkami apzināties, ka saviem apkārtējiem ar savu darbu tu vari ļoti daudz ko dot.

Iveta: Pozitīvi, ka bērni, kas sasniedz pilngadību, paliek savās audžu ģimenēs, nevis atgriežas pie saviem bioloģiskajiem vecākiem. Tas parāda, ka audžu ģimenēs viņi jūtas labi – viņi ir savējie, viņiem ir labas sekmes un audžu vecāki viņus atbalsta.

Anita: Ir patīkami, kad pie mums ienāk kāds no bērniem, ar kura ģimeni esam strādājuši un stāsta, ka viss ir kārtībā, dzīve turpinās. Dažreiz viņiem jau ir savas ģimenes, tad ap sirdi kļūst ļoti silti un priecīgi.

Iveta: Ir ģimenes, kur bērnu vecāki nerūpējas par saviem bērniem, viņiem ir vienalga vai bērnam ir kurpes vai tās ir saplīsušas, vai drēbes ir atbilstošas sezonai. Ir bijis gadījums, ka aizvedot bērnu pie audžu ģimenes, redzi ka audžu mamma iznāk pretim ar cimdiņiem un uzvelk bērnam rociņās, lai ir silti... Cik tas ir mīļi!

Ja jums ir jāpārzina tik daudzas jomas, tad jau arī nepārtraukti ir jāmacās?

Iveta: Lai strādātu bāriņtiesā, no sākuma ir jāapgūst 190 stundu pamatkurss. Ik pēc pieciem

gadiem ir jāapgūst pilnveides programma. Protams, apmeklējam dažādus bezmaksas seminārus, kur arī var iegūt daudz vērtīgas informācijas.

Inga: Nesen piedalījies vienā seminārā, kur stāstīja par laimīgām ģimenēm. Par to, ka ģimene ir vērtība, ka ļoti svarīgas ir savstarpējās attiecības, spējai vienam otru uzklaustīt un atbalstīt.

Ko jūs gribētu novēlēt mūsu novada ģimenēm?

Iveta: Aicinām atsaukties tos, kuri vēlētos kļūt par audžuģimeni, lai sniegtu bērniem ģimenisku vidi, atbalstu. Novēlējums – mīliet savus bērnus un lai bērni mīl jūs!

Zinaīda: Gribētu aicināt vecākus vairāk uzmanības pievērst savai ģimenei. Vairāk izstarot sirds siltumu un labestību vienam pret otru.

Anīta: Lai vecāki vairāk mīl savus bērnus. Lai ir mazāk negāciju, lai mums ir jāpieņem tikai pozitīvi lēmumi.

Bāriņtiesu jubilejas gadā gribas izteikt pateicību visiem novada bāriņtiesas darbiniekiem – tiem, kas strādā šobrīd un tiem, kas strādājuši iepriekš. Paldies par darbu un ieguldīto sirds siltumu! Apsveicam bāriņtiesas priekšsēdētāju Ivetu Stivrišku ar saņemto Atzinības rakstu!

Bāriņtiesa aicina sadarboties un kopīgi uzlabot novada bērnu dzīves apstākļus!

Atgādinām, Vārkavas novada bāriņtiesas apmeklētāju pieņemšanas laikus: Vārkavas novada domē – Skolas ielā 5, Vecvārkavā – pirmdienās no plkst.10.00 līdz 15.00, trešdienās no plkst. 9.00 – 16.00; Vārkavas pagasta pārvaldē – Kovaļevsku ielā 4, Vārkavā – otrdienās no plkst. 9.00 līdz 12.00; Rožkalnu pagasta pārvaldē – Saules ielā 16, Rimicānos – otrdienās no plkst.13.00 – 16.00.

Sagatavoja:
D. Dudarjonoka